

Saksfremlegg

Utvalgssak	Utvalgsnavn	Møtedato
	Valgstyret	

Vedrørende klage på valggjennomføringen

Henvisning til lovverk: Valgloven

Administrasjonssjefens innstilling

Det er blitt gjort feil i avviklingen av kommunestyrevalget 2019, men feilen antas ikke å ha hatt innflytelse på fordelingen av mandatene mellom listene.

Saksopplysninger

Viser til vedlagte brev fra KMD vedrørende klage på valggjennomføringen. De ønsker svar på ulike forhold rundt dette. Om det er begått en feil og kan det utelukkes at en feil kan ha hatt konsekvenser for valgresultatet.

- 1) Først må ta stilling til om det er begått feil. Her må dessverre innrømme at - ja det er det. Det redegjøres nedenfor om dette.
- 2) Deretter må det tas stilling til om feilen har hatt innvirkning på utfallet av valget. Det mener vi det ikke har gjort.

Om virkningen av tidligere stengning av forhåndsstemmelokalene

Det ble rettidig innlevert en klage på stenging av forhåndsstemmelokalene. Valgstyret har behandlet klagen, tatt den til etterretning og sendt den videre til departementet som er klageinstans. Det departementet skal vurdere er etter Valgloven § 13-2 (4): «... *ugyldig dersom det er begått feil som antas å ha hatt innflytelse på fordelingen av mandatene mellom listene og som det ikke er mulig å rette.*»

Vi kjenner ikke antallet for de som kom til stengt dør fredag 6/9, men vi vet om 3-4 personer som ikke fikk stemt.

Departementet skal kjenne feil som antas å ha hatt innflytelse på fordelingen av mandatene mellom listene og som det ikke er mulig å rette. Denne vurderingen skal gjøres etter noenlunde samme sannsynlighetsvurdering som legges til grunn i forvaltningsloven § 41 (*«Er reglene om behandlingsmåten i denne lov eller forskrifter gitt i medhold av loven ikke overholdt ved behandlingen av en sak som gjelder enkeltvedtak, er vedtaket likevel gyldig når det er grunn til å regne med at feilen ikke kan ha virket bestemmende på vedtakets innhold.»*).

I forarbeidene til forrige valglov § 77 ot.prp.nr 22 s 46 (gjeldende rett i denne paragrafen ble videreført i ny lov, derfor er det relevant å se på forarbeidene til forrige lov) står det om sannsynlighetsvurderingen: *«En skal heller ikke glemme at sannsynlighetvurderingen i stor utrekning må basere seg på rent matematiske kalkyler med utgangspunkt i den tilslutning de forskjellige partier/grupper har i vedkommende valgdistrikt, slik at det som regel ikke blir særlig plass for rent subjektivt skjønn.»*

For at denne feilen skal kunne ha innvirkning på mandatfordelingen måtte det ha kommet flere Sp-velgere enn Ap-velgere for å forhåndsstemme i dette tidsrommet. Ut fra en matematisk kalkyle ville det mest sannsynlig ha kommet flere Ap-velgere enn Sp-velgere i og med at Ap hadde flere forhåndsstemmer (98 mot 79) enn Sp.

Derfor kan ikke denne feilen antas å ha hatt innflytelse på fordelingen av mandatene mellom listene.

Om lukking er forsvarlig tilkjennegjort og gjort av organ med fullmakt.

I juli fikk vi melding fra kommunal- og moderniseringsdepartementet (KMD) om at det var fastsatt endringer i valgforskriften om framsending av forhåndsstemmer som trådte i kraft straks. For å imøtekomme dette gjorde Valgdirektoratet og Posten/Bring avtale om at stemmene skulle hentes fredag 6. september kl. 14.30 i Kvæningen kommune. På grunn av at vi trengte tid til forberedende arbeid med dette, ble det klart at stemmegivningen måtte avsluttes tidligere. Så raskt vi fikk beskjed om transporten ble det informert ved begge stemmesteder og på kommunens facebookside, men dessverre ikke på kommunens hjemmeside. Heller ikke på nettstedet Valg.no ble det lagt ut ny info, men har ikke vi tilgang (det er mest sannsynlig at de har hentet informasjonen sin fra EVA).

Alternativet til denne tjenesten ville vært en både dyrere og mer arbeidskrevende ordning med å sende fram materiellet til andre kommuner innen fristen. Alle kommuner vi kjenner til benyttet seg av denne tjenesten.

Valgstyret gjorde den 20.05.19 i sak 2/19 slik vedtak «*Valgstyrets leder Eirik Losnegaard Mevik gis vedtaksmyndighet i konkrete enkeltsaker som ikke er av prinsipiell betydning.*» Når det gjelder beslutningen om denne stengningen skulle den egentlig vært gjort av valgstyrets leder - ikke av administrasjonen.

Det er bare å beklage at forespørselen om stengning ikke ble forelagt valgstyrets leder slik den skulle vært. På dette tidspunkt anså vi dette for å være en kurant avgjørelse i og med at alternativene var både dyrere og mer tidkrevende. Videre var det tidlig informert ved stemmelokalene om denne endringen. Det vises videre til valghåndboken: «*... Siste dagen før valgdagen kan det likevel, av hensyn til å få stemmene frem i tide, være grunn til å avslutte på et tidligere tidspunkt. ...*».

Kunngjøring av forhåndsstemmegivning

Tid og sted for forhåndsstemmegivning er kunngjort i tråd med Valgforskriftens § 24. Det er annonsert på Valg.no, aviser og hjemmeside/Facebooksida.

Utdrag fra Valgloven:

§ 13-4. Kontroll av fylkestingsvalg og kommunestyrevalg. Ugyldig valg – omvalg

(1) Det nyvalgte fylkestinget treffer vedtak om fylkestingsvalget er gyldig. Det nyvalgte kommunestyret treffer vedtak om kommunestyrevalget er gyldig.

(2) Fylkestinget skal kjenne fylkestingsvalget i en kommune eller i hele fylket ugyldig hvis det er begått feil som antas å ha hatt innflytelse på fordelingen av mandatene mellom listene og som det ikke er mulig å rette.

(3) Kommunestyret skal kjenne kommunestyrevalget i kommunen ugyldig hvis det er begått feil som antas å ha hatt innflytelse på fordelingen av mandatene mellom listene og som det ikke er mulig å rette.

(4) Hvis fylkestinget eller kommunestyret kjenner et valg ugyldig, skal det sendes melding til departementet, som påbyr omvalg. Ved fylkestingsvalg kan departementet i særlige tilfeller påby omvalg i hele fylket, selv om feilen ikke gjelder alle kommunene i fylket.

(5) Bestemmelsen i kommuneloven § 59 om lovlighetskontroll gjelder tilsvarende. Fristen for å fremsette begjæring om lovlighetskontroll er likevel sju dager etter at fylkestinget eller kommunestyret har truffet vedtak etter første ledd.

Vurdering

Selv om det er begått feil så er ikke disse så store at de antas å ha hatt innflytelse på fordelingen av mandatene mellom listene.

Den feilen som har mest usikker konsekvens er den tidligere stengningen av forhåndstemmegivningen. Her må man legge til grunn en matematisk kalkyle. I og med at det er det minste partiet som mangler stemmer på å kapre et mandat, er det ut fra ren matematikk mindre sannsynlig for at de ville klart det. Dersom situasjonen hadde vært motsatt, at det største partiet manglet stemmer på å kapre et mandat, ville de ut fra matematisk kalkyle hatt mulighet til dette og da ville en slik feil hatt større konsekvens.

De øvrige feilene er svært små og ikke i nærheten av å endre mandatfordelingen.

Vedlagt følger brev fra KMD datert 09.09.19 og valgstyrets vedtak den 26.09.19 i sak 9/19.

18/145

DET KONGELIGE KOMMUNAL-
OG MODERNISERINGSDEPARTEMENT

SCANNET

Kvænanen kommune
Burfjord
9161 BURFJORD

Deres ref

Vår ref

Dato

19/3642-76

9. oktober 2019

Vedrørende klage på valggjennomføringen i Kvænanen kommune

Vi viser til oversendt vedtak angående klage på stenging av forhåndsstemmelokaler i Kvænanen kommune.

Departementet skal kjenne fylkestingsvalget i en kommune eller i hele fylket eller kommunestyrevalget i en kommune ugyldig dersom det er begått feil som antas å ha hatt innflytelse på fordelingen av mandatene mellom listene og som det ikke er mulig å rette, jf. valgloven 13-2 (4).

Departementet viser til valgstyrets kommentar om at det ikke er utelukket at en feil kunne hatt konsekvenser for valgresultatet. Departementet ber om kommunens vurdering av om det er begått en feil. Dersom kommunen finner at det er begått en feil, ber departementet om valgstyrets syn på hvorvidt det er sannsynlig at den har hatt innflytelse på fordelingen av mandatene mellom listene.

Valgstyret stiller blant annet spørsmål om hvorvidt vedtaket om lukking er forsvarlig tilkjennegjort og gjort av et organ med fullmakt. Departementet ber kommunen redegjøre for om det å endre tidspunkt for forhåndsstemmegivningen er en oppgave valgstyret har delegert til administrasjonen. Departementet ber også om svar på om valgstyret har kunngjort tid og sted for forhåndsstemmegivningen i tråd med valgforskriften § 24.

Postadresse
Postboks 8112 Dep
0032 Oslo
postmottak@kmd.dep.no

Kontoradresse
Akersg. 59
www.kmd.dep.no

Telefon*
22 24 90 90
Org.nr.
972 417 858

Avdeling
Kommunalavdelingen

Saksbehandler
Sissel Lian
22 24 68 89

Siri Dolven
22 24 72 17

Med hilsen

Siri Dolven (e.f.)
avdelingsdirektør

Sissel Lian
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer

Saksprotokoll i Valgstyret - 26.09.2019

Behandling:

Endringsforslag fra valgstyret: Valgstyret tar klagen til etterretning og vedtaket i valgstyret sendes kommunaldepartementet.

Det er framkommet klage på lukking av forhåndsstemming før angitt tidspunkt. Valgstyret stiller spørsmål ved om lukking ble forsvarlig tilkjennegjort? Vedtaket om lukking er heller ikke gjort av valgstyret.

Etter som forskjellen mellom siste mandatet utgjorde mindre enn to stemmer, er det ikke utelukket at dette kunne hatt konsekvenser for valgresultatet.

Valgstyret vil med dette ha avklart om vedtak om lukking er gjort av et organ med fullmakt til å gjøre et slikt vedtak og om stenging av forhåndsstemmegivingen ble offentliggjort på en måte som valgloven setter?

Endringsforslaget fra valgstyret ble enstemmig vedtatt.

Vedtak:

Valgstyret tar klagen til etterretning og vedtaket i valgstyret sendes kommunaldepartementet.

Det er framkommet klage på lukking av forhåndsstemming før angitt tidspunkt. Valgstyret stiller spørsmål ved om lukking ble forsvarlig tilkjennegjort? Vedtaket om lukking er heller ikke gjort av valgstyret.

Etter som forskjellen mellom siste mandatet utgjorde mindre enn to stemmer, er det ikke utelukket at dette kunne hatt konsekvenser for valgresultatet.

Valgstyret vil med dette ha avklart om vedtak om lukking er gjort av et organ med fullmakt til å gjøre et slikt vedtak og om stenging av forhåndsstemmegivingen ble offentliggjort på en måte som valgloven setter?